

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IX. Imperium Romanum non esse deuolutum ad Carolum Magnum iure
succeßionis hæreditariæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT IX.

Imperium Romanum venisse ad Carolum iure hereditario.

HERTIVS expendendus titulus est, ius successio-
 nis hereditariae. quo titulo non peruenisse ad Caro-
 lum Imperium Romanorum, nemo negare po-
 test, nisi qui aut nimium sit impudens, aut hi-
 storius nihil legerit. siquidem extra controuersiam est, Caro-
lum, Caroli Magni patrem, ex praefecto siue magistro aulae,
Regem Francorum dictum esse; idque Zachariae & Stephani
Romanorum Pontificum auctoritate. Auctores nos supra ci-
 tauimus cap. 2. mendacio 19. Imperatorem Romanorum fuisse
Pipinum nemo scripsit. Quare cum ex Pipini patris successio-
ne nihil aliud Carolus habere potuerit, nisi quod Pipinus
habuit; efficitur profecto, Carolum iure hereditario non Im-
peratorem Romanorum, sed Francorum Regem solum, non
sine Pontificis Maximi beneficio in patrem eius anno
collato, esse potuisse.

Deinde certum exploratumque est, Carolum Magnum
 post obitum Patris ab Hadriano Pontifice Patricium Romani-
 norum (quae est dignitas secunda post Imperatoriam) esse crea-
 tum, ut nos supra demonstrauimus. quis uero sibi persuadet,
 Carolum Magnum passurum fuisse, fieri se ex Imperatore Pa-
 tricius? idem enim fuisse, ac si aliquis hoc tempore in suo
regno aut Prorex, aut Praefectus urbis, honoris ergo dice-
tur.

Accedit postremo, fieri nullo modo posse, ut successore
 hereditaria Romanum Imperium Carolus Magnus acceperit,
 nisi falsum sit quod omnes historici summa consensione
 tradunt, fuisse Carolum Magnum, primum Imperatorem ex
gente Francorum.

Sed videamus quid Illyricus contra proferat. Is igitur O-
 doacrem Herulum, Theodoricum Gothum, & Clotharium
 Francum, Romanos Imperatores fuisse contendit: & quoni-
 am ij Germani, vel certe ex Germania oriundi erant, eorum
 imperium hereditaria successione ad Carolum Magnum de-
 uolutum esse colligit. ac primum pag. 21. 22. 23. 24. & 25. Odo-
 acrum

acrem Imperatorem fuisse, sex rationibus probat; quas ego, Deo iuvante, sex mendacia esse demonstrabo.

Affirmat primò à Leone Bessicano, Græco Imperatore, tributum fuisse Odoacri Imperium Occidentis: ita Odoacrem Imperatoris auctoritate Imperatorem legitimè creatum. *Romani*, inquit *Illyricus*, seu potius *Constantinopolitani Imperatores*, sæpius *ius Occidentalis Imperij Germanis tradiderunt*, quod *autenticis historiis*, Christo iuvante, contra *Papalium adulatorum mendacia probabimus*. Prima igitur *translatio facta est sub Leone Bessicano Constantinopolitano Imperatore, circa annum CCCC.LX. in Othacarum, aut Odoacrem, à militibus Romanis, teste Alciato*. hæc ille. Qui etsi non dicat à Leone, sed sub Leone Imperium translatum esse in Odoacrem; necesse tamen est, vt aut velit Leonis auctoritate id factum esse, aut ipse non sibi constet, proposuit enim se probaturum, sæpius Imperium à Græcis Imperatoribus traditum esse Germanis; & continuò subiungit primam communicationem sub Leone Bessicano esse factam, siue autem Alciatus id scripserit (neque enim vsquam id in Alciato reperisse potui) siue non scripserit, falsum est quod hîc asseritur. Cassiodorus enim in Chronico, sub Zenone, qui tertius fuit à Leone Bessicano, scribit Odoacrem Italiae Regem factum, Leone Bessicano iam defuncto; quod idem scribunt & cæteri grauiores historici, vt Beda de sex ætatibus in Zenone, Marcellinus comes in Chronico, Paulus Diaconus lib. 16. rerum Romanarum, Ado Viennensis in Chronico, Abbas Vrspergensis item in Chronico, Otho Frisingensis lib. 4. cap. 30. Ioannes Nauclerus gener. 16. Onuphrius in lib. 1. de Principibus Romanis; & quod magis est mirandum, Illyricus ipse Centur. 5. cap. vlt. col. vlt. ita iam eum non solùm mentiri, sed etiam sibi repugnare necesse sit. Itaque falsum est quod de Leone Bessicano hoc loco scribit Illyricus.

Sed forte erratum est solùm in nomine, & Zeno Imperator Imperium Odoacri tradidit; quod fecisse Leonem, falsò dictum fuerat. Imo non solùm in nomine, sed etiam in re ipsa erratum est. tantum enim abest vt Zeno Imperator Imperium Occidentis Odoacri tradiderit, vt nihil grauiùs tulerit, quàm ab eo Italiam per vim & tyrannidem occupatam. vt enim Abbas Vrspergensis scribit, Odoacer regnum Italiae inuito Zenone

none

none possedit: ac propterea Theodoricum Gothum cum exercitu ad Italiam Zeno misit, vt inde Odoacrem tyrannum, atque oppressorem vrbis & Italiae expelleret; quod etiam plerique alij scripserunt, vt Procopius lib. 1. de bello Gothorum, Iornandes in commentario de rebus Geticis, Leonardus Aretinus in 1. lib. de bello Italico, Paulus Diaconus lib. 16. rerum Romanarum, Blondus decadis 1. lib. 3. Nauclerus generat. 16. Freculphus tomo 2. Chronicorum; lib. 5. ca. 18. nec vllum omnino me legisse memini, qui contra scriberet, praeter vnam Illyricum.

Addit 2. Illyricus Odoacrem à militibus Romanis in Monarcham electum, cum esset ipse etiam vnus ex primoribus Ducibus ac Principibus Romanorum. Sed hic quoque eius mendacia sunt. nam historici omnes supra citati testantur, Odoacrem non alios milites habuisse nisi barbaros, reliquias videlicet exercitus Attilae Regis Hunnorum; atque ab his militibus Regem appellatum, cum capto Ticino, Romanas legiones ad interuersionem deleuisset, scribit Carolus Sigonius lib. 14. de Imperio Occidentali. quod planè congruit cum eo quod scribit Procopius lib. 1. de bello Gothico, Odoacrem non à Romanis, sed à Gothis militibus petiisse, vt se Romanum Regem constituerent.

Porro summa dignitas quam apud Romanos adeptus est, antequam regnum in Italia sibi vindicaret, ea fuit (si Procopio credimus lib. 1. de bello Gothorum) vt armiger esset Orestis, magistri militiae Romanorum. quocirca non Dux aut Princeps in exercitu Romano, sed famulus vnus ex ducebat Romanis Odoacer antea fuerat. Sed placuit Illyrico eum et armigero Principem facere; & ex ordine seruorum, in ordinem Senatorum mendacio suo prouehere. quanquam eo tempore quo Rex Italiae creatus est, nihil omnino commune cum Romanis habebat. discesserat enim iam antea ex Italia; & in patriam profectus, multitudinem variam barbarorum collegerat, vt cum ea Italiam, dissensionibus Principum laborantem, opprimeret: nec solum Romani Principis dignitatem eo tempore non habebat, sed neque civilem vllum cultum, ac ne indumenta quidem, nisi rusticana, & barbara. siquidem iter facienti Odoacri cum exercitu per Nonnarum rura (vt scribit Paulus Diaconus in vita Augustuli, &

post eum Abbas Urspergensis in Chronico) S. Seuerinus victoriam in hæc verba prædixit: Vade nunc ad Italiam, vade Odoacer, vilissimis interim animantium pellibus indutus, multis citò plura largiturus.

Tertiam rationem sumit Illyricus ex ambiguis quibusdam verbis Blondi Flauij. Quod enim Blondus scripsit lib. 2. decadis 1. turbinem illum irruptionis Odoacris in Italiam à Romanis ciuibus Augustuli æmulis suscitatum, sic Illyricus interpretatur, vt primarij Romanorum Odoacrem vocauerint, ac Romanum Imperatorem contra Augustulum appellauerint. atque addit, non defuisse graues causas creandi noui Imperatoris, & suscipiendi arma contra Augustulum. Sed hæc interpretatio cum ipso Blondo pugnat. Blondus enim in eodem libro non modò non meminit vllius expeditionis Romanorum pro Odoacre aduersus Augustulum; sed etiam disertis verbis testatur, nullum nouum Imperatorem post Augustulum esse creatum à Romanis; sed in Augustulo periisse atque omnino extinctum fuisse Occidentale Imperium; Odoacrem verò non Romanorum Imperatorem, sed Italiæ duntaxat Regem fuisse. Itaque verba illa Blondi de turbine irruptionis Odoacris ab æmulis Augustuli suscitato; si cum alijs Blondi, ac cæterorum historicorum sententijs consentire debent; nihil aliud significare possunt, quàm ex mutuis odijs, & contentionibus Principum Romanorum, quibus ad extremam debilitatem Imperium Occidentale paulatim deuenerat, occasionem accepisse Odoacrem Italiam occupandi. Quod planius loco paulò antè notato his verbis Sigonius explicauit: Odoacer fama rerum quæ seditiosè gererentur in Italia percitus, vehementiùs ad illius cupiditatem exarsit. animus verò eius incendit, ac propè certa victoriæ fiducia incitauit ipse Imperator Momyllus, cuius in tanta populorum dissensione infirmissimas opes esse comperiebat.

Quarta Illyrici ratio similis est superiori. Nam quia Blondus Flauius lib. 3. decadis 1. scriptum reliquit, Odoacrem à Romano populo summis honoribus affectum; inde ipse colligit, Odoacrem à Romano populo Imperatorem sine dubio salutatam. Qui poterant, inquit, alij esse isti summi honores à populo tam cupidè oblatis Odoacri, nisi Imperium, de quo tunc prior Imperator victus nouo victoriq̄ cedebat? Sed non est

est

est cur in hoc argumento diluendo diutiùs hæreamus. explicat enim eodem loco Blondus, qui fuerint summi illi honores, dum ait, Odoacrem ab vniuerso populo Regem Italiae Lutatum, & in Capitolium, tanquam vrbis dominum, festiuis acclamationibus deductum. deinde quidquid ei honoris populus aut Senatus obtulerit, Imperatorios cerè titulos Odoacer nunquam admisit. siue enim verecundia Augustalis maiestatis, vt quidam volunt, permotus fuerit; siue barbara superbia euerſi potius quàm parti Imperij gloriam maluerit. Illud ex Mariano Scoto, & Aurelio Cassiodoro in Chronico constat, solo eum Regio nomine contentum, purpura, & diademate, aliisque regalibus insigniis perpetuò caruisse.

Ex quo soluitur etiam quintum Illyrici argumentum, quod ex iure belli depromptum est. id enim ius belli postulare videtur, vt victoris fiant quæ is qui victus est antea possidebat. Sed præterquam quòd Odoacer, vt supra dictum est, solo Italiae regno contentus, ad ius vniuersi Imperij, & Augustalium dignitatem minimè aspirauit; non ius, sed iniustitia bellificanda est, cum quis alienam prouinciam, nulla iniuria prouocatus, sola regnandi cupiditate inuadit: quod Odoacer fecisse Procopius scribit lib. 1. de bello Gothico. Hoc pacto, inquit, sibi tyrannidem cum comparasset, ad decimum annum tyrannidem stabiliuit. neque à Procopio scriptores ceteri dissentiant.

Sextum deniq; ac potissimum argumentum Illyricus dicit ex Augustali abdicatione. quoniam enim Odoacre Italiam inuadente, Augustulus Imperator spontè purpuram abiecit, atque ab Odoacre vita donatus est; ratiocinatur Illyricus Augustulum Imperatorem Imperium suum Odoacri pacificè tradidisse. *Non est dubitandum*, inquit Illyricus, *quod si ipsemet Regi Odoacri renunciauerit, et sibi modo vitam largiretur.* At leuior coniectura est, quàm vt opponi possit reo historicorum testimoniis, qui in Augustulo Occidentale Imperium defecisse constanter affirmant. nec enim in Augustulo defecisset, si Odoacrem successorem Augustulus habuisset. quia verò eodem in loco bis mentitur Illyricus, cum ait, Italicos scriptores solos tunc scripsisse, & ex inuidentiâ inter Imperatores Romanorum Odoacrem numerare noluisse: et scribere hîc operæ precium duxi testimonia Germanorum

qui cum Italicis in hac re describenda mirificè consentiunt.

Iornandes Gothus ante omnes Italicos de hac re scripsit, eum Iustiniani tempore floruerit, ante annos M. is igitur sic loquitur in libro de rebus Geticis, Odoacer, inquit, Turcilingorum Rex habens secum Scyros, Herulos, diuersarum gentium auxiliares, Italiam occupauit: & Oreste interfecto, Augustulum filium eius de regno pulsum, in Lucullo Campaniæ Castello exilij pœnâ damnauit. Sic quoque Hesperium Romanæ gentis Imperium, quod DCC. IX. Urbis conditæ anno primus Augustorum obtinuit Octauianus, cum hoc Augustulo periit, anno decessorum, prædecessorumue regni D. XXII. Quod idem reperit in lib. de regnorum ac temporum successione.

Idem tradit, ac propè verbis iisdem, Freculphus Lexouien-
sis tomo 2. Chronicorum lib. 5. cap. 17. qui auctor cum tem-
pore Ludouici Pij ante annos ferè DCCC. vixerit, sine dubio
plerosque Italicos scriptores antecessit. Id ipsum testantur O-
tho Frisingensis lib. 4. hist. cap. 31. & Conradus Abbas Ursper-
gensis in Chronico, cuius verba (quia diligentissimè anno-
rum numerum continent) hinc adscribam: *Augustulus*, inquit,
spontè purpuram abiiecit, & imperialem maiestatem depo-
suit. Ita Romanum Imperium toto orbe venerandum, & Au-
gustalis illa sublimitas, qua ab Augusto quondam Octauiano
DCC. IX. à condita Vrbe anno cœpit, in hoc Augustulo periit,
anno ab Vrbe condita M. CC. XXVII. à Cesare vero, qui pri-
mus singularem in ea principatum arripuit anno D. XXIV.
ab Incarnatione Domini anno CCCC. LXXVI. Hæc ille.
Consentiunt Ioannes Nauclerus generat. 16. Albertus Krant-
zius libro 1. Vandalia, cap. 35. qui Imperium in Occidente ab
Augustulo vsque ad Carolum Magnum annis plusquam tre-
centis vacasse scribunt. Quid igitur Illyricus somniabat, cum
scriberet solos Italicos tunc scripsisse, & ex inuidia Odo-
acrem Imperatorem appellare noluisse? Sed Martinus Polo-
nus, inquit Illyricus, contraria disertis verbis scribit. sic enim
ait, Augustulus cum videret Odeneum (vt ipse eum nominat)
interfecto suo patre Oreste, iam totam Italiam tenere, spontè
ei exuens purpuram, de Imperio cessit. At non rectè legisti,
aut de industria more tuo, Illyrice, peruertisti verba Martini.

a a a a

Ille

Ille enim Conradum (vt videtur) sequutus, sic ad verbū scribitur Augustulus spontē purpuram abiiciens, Imperialem deposuit maiestatem. Abiecit igitur ac deposuit Imperium Augustulus; sed neque ipse illud Odoacri tradidit; neque Odoacer, vt iam satis perspicuè à nobis est demonstratum, assumpsit.

Sed fac, si placet, Odoacrem Imperatorem Romanorum fuisse, adde etiam ab exercitu dictum, à Senatu & Populo confirmatum, atque (vt nihil desit) voluntas quoque Græci Imperatoris accesserit: quid hæc ad Carolum Magnum? Odoacer Herulus fuit, Carolus Francus. qua igitur lege hic illius hæres constituitur? Odoacer paulò postquam Italiam occupasset, à Theodorico, Rege Gothorum, & vita & regno spoliatus est. qua ratione igitur amissam hereditatem ad posteros transmisit? Odoacer Carolum annis trecentis & triginta circiter antecessit, atque interim Italia dominos sæpe mutauit Gothos, Græcos, Longobardos. quis igitur post tot sæcula, totque rerum mutationes, Odoacris hereditatem integram Carolo representauit? Ad Germanos, inquit Illyricus, Imperium pertinet: Odoacer enim Herulus fuit, proinde Germanus ut cum tam Heruli quàm Franci, Germani sint; cur ad Francos potius quàm ad Herulos Imperium delatum est? Deinde sicut Odoacer fuit Germanus; ita Seuerus, Africanus, Helio-gabalus Syrus, Maximinus Thrax, Philippus Arabs, Decius Pannonius, Claudius iunior, Illyrius, Diocletianus Dalmata, Theodosius Hispanus, atque, vt alias nationes omittam que Imperatores Romano populo dederunt, Iulius, Octavianus, Tiberius, Caius, & cæteri quàm plurimi, Itali fuerunt. quomodo igitur propter vnum Odoacrem Imperium ad Germanos pertinebit; propter alios tam multos ad alias nationes, atque ad Italicam præcipuè, non pertinebit? quare non necessario ad eam nationem Imperium pertinet, ex qua eligitur Imperator. Quòd verò post tempora Caroli Magni sola Germania sedes Imperij facta sit, non virtus Odoacris, neque Imperij ratio ac natura, sed solius Apostolica sedis auctoritas cit.

Atque hætenus de Odoacre. nunc de Theodorico & Clodoueo facilius explicabimus. eadem enim ferè horum atque illius est ratio. Igitur à pag. 26. vsque ad 35. de Theodorico Rege Gothorum scribit, ac docet, eum quoque Romanum Imperato-

peratorem fuisse, & per eum ad Carolum Magnum, quòd v-
terque Germanus esset, Imperium hereditario iure peruenif-
se. *Secunda*, inquit, *translatio aut communicatio Imperij erga*
Germanos facta est à Zenone Imperatore Constantinopolita-
no, qui de consensu totius Senatus Imperialis adoptavit sibi
Theodoricum Gothorum Regem, qui sine controuersia Germa-
nus fuit, ei que Romam, Italiam, & totum Occidentale Impe-
rium largitus est. Hic primùm dicere possemus quod de O-
doacre diximus: quid Carolo & Theodorico; cùm ille Fran-
cus, iste Gothus fuerit? & rursus cùm Theodorici successores
à Iustiniano Imperatore Italia pulsì profligati que fuerint, at-
que adeò Imperium Theodorici (si hoc nomine appellari de-
bet) penitus interierit, quod est illud Imperium, quod à Theo-
dorico ad Carolum hereditario iure peruenit? Sed hæc omit-
to, ne aduersarium imitari videar, qui iisdem sapius iteran-
dis, incredibili tædio lectorem suum fatigat.

Id vnum hoc loco statuo, Theodoricum à Zenone sibi fi-
lium adoptatum, Consulem que ordinarium & Regem Ita-
liæ dictum, non tamen Imperatorem & Augustum appella-
tum; proinde Regem Imperio subiectum, non collegam &
conforem Imperij ab Augusto assumptum, Theodoricum
fuisse. Ita verò se rem habere testantur historici penè omnes,
qui ab Augustulo vsque ad Carolum Occidentis Imperium
vacasse scribunt. testantur quotquot nomina, tempora, nu-
meros Imperatorum edidere. Siquidem in tanto numero
Chronologorum neque vnus reperitur, qui Theodoricum
in Imperatorum Romanorum seriem & numerum retulerit:
ac ne ipse quidem Cassiodorus, qui Theodorici Cancellar-
ius erat, & in Chronico suo Imperatores, & Consules Ro-
manos accuratissimè descripsit. testatur ipse Theodoricus,
qui in tot epistolis, quas scripsit, quæ que apud Cassiodorum
erant, nunquam se Cæsarem, nunquam Augustum, nun-
quam Imperatorem vocat. testatur Procopius, qui libro pri-
mo de bello Gothico, Theodoricus, inquit, Romani Impe-
ratoris, nec insignia, nec nomen sibi desumpsit, sed quoad-
vixit, Rex est appellatus, quo nomine suos barbari nuncu-
pant duces. Testatur denique ipsemet noster aduersarius Il-
lyricus. Sic enim scribit Centuria sexta, capite 16. colum. 840.

a a a a z

Theo-

Theodoricus, inquit, *Romani Imperatoris nec insignia eundem, nec nomen sibi vendicavit: sed Rex est appellatus. sicut barbari Duces Vocari solent.* Ac, ne fortè soli sibi non crederemus, idem confirmavit ex *Ioanne Cuspiniano* quod sanè *Illyrici* testimonium satis esse deberet, nisi cum homine ageremus qui modò ait, modò negat. Subiectum verò *Imperatori Regem Theodoricum* fuisse testatur in primis ipsa adoptio, cuius meminere plerique historici; *Iornandes* de rebus *Geticis*, *Procopius* lib. 1. de bello *Gothico*, *Abbas Vrspergensis* in *Chronico*, & alij. Siquidè propterea *Imperator Zeno* *Theodoricum* *Italiae* regno donatum, sibi filium adoptavit, ut subiectionis, atque obedientiae memor esset, quam *Imperatori Rex*, & patri filius deberet. Testatur deinde *Theodoricus* ipse, qui, *Iornande* in lib. de rebus *Geticis* auctore, servum se & filium *Imperatoris* esse, atque eius munere regnum *Italiae* possessurum dicebat; & (ut addit *Olaus* lib. 9. *historiae Gothorum*, cap. 17.) non tam sibi, quàm *Imperatori Romam*, atque *Italiam* recuperandam asserbat. Testantur denique *Athalaricus* & *Theodahatus*, *Theodoricus* in *Italiae* regno successores, uterque enim in epistolis ad *Iustinianum Imperatorem*, quae sunt apud *Cassiodorum* 1. lib. 8. & 25. lib. 10. obedientiam *Imperatori* debere se ingenuè confitentur. Quod idem satis indicant epistolae caeterae, tum ipsius *Theodahati*, & praedecessoris eius *Athalarici*, tum etiam *Amalafuenthae* & *Godulinae* *Reginarum* ad eundem *Iustinianum*, & coniugem eius *Theodoram*.

Sed videamus quibus testibus *Illyricus* probet, *Theodoricum Imperatorem* fuisse *Romanorum*. Primo loco *Sigebertum* profert. At *Sigebertus* in *Chronico* anni *CCCC. LXXXVII.* (quem locum *Illyricus* notat,) *Imperij* ne meminit quidem. Haec enim sunt verba *Sigeberti*: *Zeno Imperator Theodoricum Ostrogothorum Regi* regnum *Italiae* donat.

Secundo *Abbatem Vrspergensis* producit. At *Vrspergensis* in eo ipso loco, quem citat *Illyricus*, contra *Illyricum* testimonium dicit, sic enim loquitur: *Eo tempore regnum Orientale Zeno Imperator habebat, qui audiens Theodoricum gentis suae Regem esse, gratè suscepit, eumque ad se Constantinopolim venire praecipit, digneque susceptum inter proceres Palatii collocavit; & post aliquod tempus in filium sibi adoptivum*

consularibus fascibus, quæ dignitas post imperiale fastigium prima est, eum sublimauit. & infra, nulla Imperij facta mentione, subiungit, Italiam recuperandam & gubernandam eadem Theodorico à Zenone esse commissam. Vbi vides, summum honorem, quem Theodoricus Zenonis beneficio est consequutus, non Imperium, sed Consulatum fuisse. quod etiam apertè fatetur Athalaricus Theodorici nepos in epistola ad Iustinianum, quæ est prima lib. 8. apud Cassiodorum: vbi enumerans beneficia quæ ab Imperatore Gothi Reges acceperant; sellas curules, & vestes palmatas, quæ insignia Consulatus erant, in primis beneficiis numerat; Imperij ne meminit quidem. Vos, inquit, auum nostrum in vestra ciuitate celsis curulibus extulistis. vos genitorem meum in Italia palmatæ claritate decorastis.

At, inquit Illyricus, idem Abbas Vrspergensis in alio loco Theodoricum Romano Imperio præsedisse scribit. Verum est id quidem, sed eum præsedisse vt Imperatorem, non scribit, nec scribere potuit, nisi secum ipse pugnare vellet; quippe qui in Augustulo periisse, nec ante Caroli tempora reuixisse Imperialem dignitatem, non semel in illo suo Chronico tradidit. Itaque præsedit Theodoricus Romano Occidentis Imperio, non tamen vt Augustus & Imperator, sed vt Rex Italiæ, ipsique Romano Imperatori subiectus.

Tertio profert Illyricus Nauclerum, qui cùm scribit Theodoricum à Zenone sacro velamine insignitum; nihil aliud significasse videtur, quàm purpura Imperatoria circumdatum, & verè ac propriè Imperatorem factum. Sed fallitur, aut fallit Illyricus. Sacrum enim illud velamen non purpura erat Imperatoria, sed publicum concessæ prouinciæ stabilimentum (vt Paulus Diaconus lib. 16. & Blondus Flavius lib. 3. scriptum reliquerunt:) nec aliter Nauclerus interpretari potuit illam velaminis cæremoniam, cùm in eodem Chronico gener. 16. paulò antè scripssisset, in Augustulo Occidentale Imperium periisse?

Profert quarto loco Illyricus Olai Magni Gothi Scriptoris testimonium, nec tamen vlla eius verba in medium adducit. sed parum certè consideratè ad Olaum Illyricus prouocauit. is enim cùm multa alia scribit quæ Illyrici causam lædant; tum illud in primis, Italiam à Theodorico non tam sibi

quàm Imperatori recuperatam. Sic enim Theodoricum Regem cum Zenone Imperatore loquentem facit Olaus lib. hist. Gothorum cap. 17. *Illud commemorare officij nostri cū cogitare sapientia tua: quia si res voto responderet, sanè Italia non tam mihi recepta fuerit quàm Imperio, poteris tu quidem, quidquid erit terrarum, mariumq̄, quicquid prater ea corporum & exercituum, ad gloriam Imperij referre, cuius beneficio restituta sit. Neque tua minus erit Roma* (Nota) *res, quàm titulo.* Et infra cap. 18. Deinde Zeno Theodoricum lacro velamine (quod erat tūc maximum à Principe factæ concessionis stabilimentum) insigniuit.

Quintò Platinæ testimonium Illyricus adducit. Hæc autem sunt verba Platinæ: Nemine aduersante, Theodoricus totius Italiae Imperio potitus est. En audis, inquit Illyricus, Theodoricum esse factum Romanum Imperatorem. Audis, sed Illyrici, non Platinæ testimonio. nec enim est idem, Imperio Italiae potiri, & Romanum Imperatorem fieri; nisi forte in Imperij Romani Italiae finibus concludi velis. alioqui multam sæculis Germania Imper. Romanum minimè habuisset.

Postremò nec illud Illyricus omittendum putauit, quòd Theodoricus, vt se verum Imperatorem Romanorum probaret, ipsi etiam summo Pontifici Symmacho imperauit, eumque coram se accusatum iudicauit. mirum cur non etiam addiderit, Ioannem Pontificem ab eodem Rege diro carceri mancipatum, inedia, & squalore enectum. & tamen licet id quod nos de Ioanne diximus, verum sit, non tamen est verum, quod de Symmacho Illyricus dixit. Theodoricus enim toto ferè Principatus sui tempore, tametsi barbarus natione, & Arianus religione esset, moribus tamen perurbanus, clementia, iustitia, alijs que regis virtutibus insignis fuit. quamobrem in causa summi Pontificis Symmachi non aliter se gessit, quàm se Constantinus, aut Theodosius gessisset, id est, vt Christianum & modestum Principem decebat. siquidem ex I V. Synodo Romana sub Symmacho cognosci potest querelæ de Pontifice delatæ ad se fuissent, rem totam ab Episcoporum retulit; cum que episcopi libertate sacerdotali Regi suggerere non dubitassent, Synodorum conuocatione ad ipsum, qui accusabatur, id est, ad Romanum Pontificem pertinere, cui B. Petri meritum, Domini iussio, & Conciliorum

ciliorum auctoritas, singularem tradidissent in Ecclesiis potestatem; nec vnquam tantæ sedis Antistitem minorum subiucuisse iudicio: tum verò Rex ipsum quoq; Papam in congreganda Synodo voluntatem suam literis demonstrasse significauit, quas etiam literas, Episcopis postulantibus, continuo exhiberi præcepit; ac demû legatis concilij ad se venientibus ait, in Synodali esse arbitrio in tanto negotio sequenda præscribere, nec aliquid ad se præter reuerentiam, de Ecclesiasticis negociis pertinere. Hæc ille tum, cum, historicorum omnium consensu, regis virtutibus mirificè floreret. Sed cum postea sub extremum vitæ suæ tempus, moderatum regimen in apertam tyrannidem commutasset, (quod ne ipse quidem Olaus Gothus libro supra citato negat) id fecit in Ioannem Pontificem, quod tyranni atque hæretici solent; quodque ante illum Nero, Domitianus, Decius, Maxentius, Constantinus in sanctos sui temporis Pontifices, & martyres fecerant.

Iam verò quòd Illyricus nugatur de nominibus Imperatoris, & Regis, ea solere confundi; proinde in idem recidere, siue quis Rex Italiæ, siue Romanus Imperator dicatur: leuius est, quàm vt longa refutatione indigeat. Etsi enim ante Iulij & Augusti tempora Regium nomen Imperatorio maius ac venerabilius erat: tamen post constitutam Cæsarium Monarchiam, nihil in terris augustius esse cœpit nomine Imperatoris. Itaque cum aliquando Caius Imperator de nomine ac diademate regio assumendo cogitaret, admonitus est, inquit Tranquillus, se, quòd Imperator Romanorum esset, Principum ac Regum excessisse fastigia. ac licet posterioribus temporibus Imperatores Græci & Germani regio nomine interdum vsi fuerint; nunquã tamè qui solùm essent Reges, Imperatorium nomen vsurparunt. id quod in epistolis Theodorici, Athalarici, & Theodahati Italiæ Regû, ad Imperatores Anastasium & Iustinianû, apud Cassiodorum perspicuè cernitur, nunquam enim in tot epistolis nomina (quæ p̄miscua esse Illyricus contendit) ita commutantur, vt Iustinianus vel Anastasius Rex, Theodoricus vel Theodahatus Imperator appelletur. Ipse etiam Carolus Magnus Imperator, filium suum Pipinum; deinde eo mortuo, Bernardum nepotem, Italiæ Regem fecit. atque ad eundem modû longo tempore Rex Italiæ non Imperator, sed Princeps Imperio subiectus fuit. ex quo manifestè colligitur,

non esse idem, Regem Italiae, & Imperatorem Romanorum. Denique Lupoldus, quem imprudenter Illyricus pro se citat, cum contra ipsum maximè faciat, in libro de Iuribus Imperij cap. 5. testatur, Henricum II. non se Imperatorem, sed Regem duntaxat appellasse ante coronationem. quod idem de aliis etiam Imperatoribus, ex antiquis historicis nullo negotio demonstrare possemus.

Venit postremò Illyricus ad Clodoveum; atque eius hereditate Imperium ad Carolum peruenisse his verbis docet pagin. 35. & sequentibus: *Tertia communicatio Imperij Germanis facta est paulò post præcedentem ab Anastasio Imperatore Constantinopolitano, qui de unanimo consensu totius Senatus aut Principum, largitus est Augustale nomen ac dignitatem Clodoveo Regi Francorum, qui primus ex illis Regibus baptizatus est, quare dignitas Imperialis semel Regibus Francorum donata, necessario etiam ad posteros per ordinem successionis permanavit. atq, ita etiam ad Carolum Magnum idem nomen ac dignitatem communicauerit Clodoveo, & Francorum Regibus, ex hisce sequentibus prorsus authenticis testimoniis liquido patet. Sibi clarè tum Augusti, tum & Imperatoris nomen legis illis à Constantinopolitano Casare communicatum esse. & infra post recitata ad id probandum testimonia Gregorij Turonici, Adonis, Hannonis, Iuonis, Sigeberti, Sabellici, & Bergomensis, ita subiungit: Quare id decus eodem inuentum etiam ad Carolum Magnum una cum reliquis Francia Monarchia insignibus peruenit, non ex donatione Papa. hæc ille. Ego verò in hac breui narratione quatuor mendacia inesse video. Primum enim, quod Illyricus dicit à septem illis supra nominatis scriptoribus memoriæ proditum, id esse falsum ipsi iidem auctores docent. siquidem Consularis, vel Patriciatus insignia Clodoveo donata ab Anastasio, omnes illi auctores testantur: Augustalem dignitatem, vel appellationem hæc posteriores. Addunt quidem Turonicus, Ado, & quidam alij post accepta Consularis insignia appellatum Clodoveum etiam Augustum, sed à Francis, non à Romanis additam tamen eam appellationem testatur Blondus lib. 3. decadis 1. & Albertus Krantzius lib. 3. Suetiæ ca. 17. nec à vero aberrant. Hæc enim sunt Gregorij verba lib. 2. hist. Francorum cap. 3. Igitur ab*

ab Anastasio Imperatore codicillos de consulatu accepit. Et infra: Ab ea die tanquam Consul & Augustus est vocitatus.

Ado verò sic loquitur in Chronico ætate 6. Hic Anastasius codicillos Clodoueo Regi pro Consulatu misit. ab ea die & Consul & Augustus est appellatus. Hanno lib. 1. Chronicorū: Legationem (inquit) suscepit Anastasij Constantinopolitani Principis, munera epistolasque ei mittentis; in quibus literis hoc continebatur, quòd cõplacuerit sibi & Senatoribus, cum esse amicum Imperatorum, Patriciumque Romanum. His ille perlectis Consulari trabea insignitus, ascēdo equo, in atrio quod inter basilicam sancti Martini & Ciuitatem situm erat, largissima populo contulit munera. ab illa die Consul simul & Augustus meruit nuncupari. Sigebertus in Chronico: Clodoues Rex ab Anastasio Imperatore codicillos de Consulatu, & coronam auream cum gemmis, & tunicam blacteam accepit. & ex ea die Consul, & Augustus est appellatus. Ipse verò Rex coronam auream cum gemmis Romam sancto Petro misit.

Itaque vides quàm apertè auctores istī antiquiores distinguant Consulatus insignia, quæ Clodoueus ab Imperatore accepit, à nomine Augusti, quo illum postea appellatum in Francia scribunt. Porro Historici cæteri, etiam ij qui Franciis maximè fauent, Consulatum duntaxat & patriciatum Clodoueo donatū scribunt, nulla Imperialis nominis facta mentione. Vide Reginonem lib. 1. Chronici, Othonem Frisingensem lib. 5. cap. 2. Abbatem Urspergēssem in Chronico, Robertum Gaguinum, & Paulum Æmilium in vita Clodouei, ac demum Albertum Krantzium lib. 3. Sueciæ cap. 17.

Deinde mētitur rursus Illyricus, cū ait, ipsum Imperium Romanum communicatum fuisse cum Clodoueo ab Anastasio Imperatore, nihil enim ille Clodoueo dedit, præter titulos & insignia. nam nec Consulatum ipsum, cuius ferè omnes meminerunt, re ipsa Clodoueus gessit, sed solo nomine Consulis donatus, solo nomine fuit contentus. Id testantur quotquot Fastos Consulares literis mandauerunt, Cassiodorus, Marianus Scotus, Gregorius Holoander, Onuphrius, Mercator, & cæteri. nullus enim Clodoueam Regem inter Consules numerauit. Anno verò Domini D. X. quo, iuxta Chronicum Francicum Io. Tiliij, Clodoueus Consulis nomi-

ne & insignibus donatus est, Consules veri fuerunt Anastasius & Venantius, si Haloandrum sequimur; vel Euthancus & Boëtius, si Onuphrium. Quamobrem nisi tres eo anno Consules fuerint, quod est planè inauditum, Clodoueus Consul non fuit. Quod etiam de Imperio dici posset. quod tamen nullus Historicus aut Chronologus Clodoueam inter Imperatores Romanos vnquam retulerit, argumento est, cum Imperatorem Romanum re ipsa non fuisse, quidquid de nomine & insignibus fuerit.

Tertium Illyrici mendacium in ea sententia est, cum nomina & insignia Clodoueo ab Imperatore collata, ad posterum eius pertinere contendit, atque inde iure hereditario ad Carolum peruenisse. Nam cum post obitum Clodouei nullus omnino ex Francorum Regibus Consul aut Patricius, sed dum Imperator & Augustus ante Carolum Magnum aut se ipse appellauerit, aut ab aliis fuerit appellatus: mirum est, unde Illyricus colligere potuerit, munus illud Anastasij, non proprium Clodouei, sed cum omnibus Regibus Francorum fuisse commune. Deinde cum inter Clodoueam, & Carolum trecenti anni circiter intercesserint; qua ratione, quomodo potuit Carolus à Clodoueo hereditaria successione accipere, quod intermedij Reges nunquam habuerunt.

Postremum, idque certissimum crassissimumque mendacium est, Clodouei Monarchiam ad Carolum Magnum, sine Romani Pontificis auctoritate, successione hereditaria peruenisse. Quis enim Historicorum tacuit, Carolum Magnum Pipino patri successisse; Pipinum autem non iure hereditario, sed Pontificis Maximi sanctione, Regnum Francorum adeptum, cum antea in Hilderici Regno, Praefecti aulae munere fungeretur? testimonia supra citata sunt cap. 2. mendacio 19. ac ne vnum quidem scriptorem contra Illyricum proferre potuit, aut vnquam potuisset. siquidem id Historici omnes summa consensione, & quasi vna voce testantur. Cum igitur Pipinus, non iure hereditario, sed Papæ beneficio, ut loquitur Io. Tilius in Chronico Francico) regnum Gallie obtinuerit; certè eidem Pontifici Carolus Magnus Pipinifilius idem regnum acceptum referre debet. adde quòd etiam solium Pipinum sanctus Bonifacius Archiepiscopus Moguntinus inunxit: postea tamen Stephanus Papa in Gallias venit,

Pipinum

Pipinum simul, & filios eius, Carolum Magnum, & Caroloman-
num, Reges Francorum inunxit, eisque regnum Fran-
corum perpetuo possidendum confirmavit, vt iidem Histo-
rici testantur. Mentitur igitur Illyricus cum ait, Carolo Ma-
gno sine Pontificis auctoritate Monarchiam Clodouei esse
delatam.

CAPVT. X.

*Non accepisse Carolum Magnum Imperij
dignitatem auctore Senatu, populoue
Romano.*

VARTVS erat titulus, Beneficium S.P.Q.R. Illy-
ricus enim, vt nihil intactum relinqueret, tametsi
aliquoties in suo libro significauerit, nihil à Sena-
tu, populoue Romano Carolum accepisse; tamen
obiccit etiam aliquot auctores, qui populo ac Senatui potius
quàm Pontifici Imperium à Germanis acceptum referri de-
bere scripserint. hi sunt Sigebertus, Blondus, Leopoldus, Æ-
neas, Vincentius, & Onuphrius, quorum sententias sic refert
Illyricus pag. 7. 55. & 56. vt licet non omnino eas recipiat, ta-
men probabiliore existimet iis quæ translationem Imperij
Romano Pontifici tribuunt. At nos inprimis iis auctoribus,
quos testes producit Illyricus, opponere possumus illos om-
nes quos supra citauimus, hoc est, plures paucioribus, & an-
tiquiores recentioribus. illi enim supra triginta erant; isti sex:
illorum nonnulli scripserant ipso Carolo viuentem; multi non
diu postea: ex istis autem vnus Sigebertus trecentis annis Ca-
rolo posterior fuit; reliqui quingentis, aut sexcētis, aut etiam
septingentis & eo amplius annis posteriores fuerunt. quis i-
gitur non videat vtri maiorem fidem mereantur, quos nos ci-
tauimus, an quos Illyricus citat?

Neque tamen concedimus sex istos scriptores omnino ef-
se à nostra sententia alienos. nam Sigebertus, qui eorum est
vetustissimus, & qui Sigebertum sequutus est Vincentius Be-
luacensis, nihil tribuit Romano populo in Imperij trāslatio-
ne præter assensum & acclamationem. Hæc enim sunt verba
Sigeberti & Vincentij: Romani, qui ab Imperatore Constan-
tinopo-